

กลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทย
ในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์
Linguistic Strategies in Humorous Speech Acts among Thai
People in the Context of the Thai Cambodian Border Dispute
Represented in Online Media

วันที่รับบทความ: 27 ตุลาคม 2568

ราตรี แจ่มนิยม^{1*}

วันที่แก้ไขบทความ: 13 ธันวาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 26 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรม (speech acts) เพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ขันจากแพลตฟอร์มยูทูบ ที่เผยแพร่ในช่วงเดือน กรกฎาคม-ตุลาคม 2568 จำนวน 60 ข้อความ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ ผลการวิจัย พบกลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทย จำนวน 6 กลวิธี ได้แก่ 1) วัจนกรรมโอ้อวด (boasting) 2) วัจนกรรมดูถูก (expressing condescension) 3) วัจนกรรมตำหนิ (blaming) 4) วัจนกรรมข่มขู่ (threatening) 5) วัจนกรรมเย้าแหย่ (teasing) และ 6) วัจนกรรมเสียดสี (satire) ซึ่งแต่ละกลวิธีสะท้อนให้เห็นทั้งการสื่อสารเชิงอารมณ์ขันและการวิพากษ์วิจารณ์เชิงสังคมการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีลักษณะร่วมคือ “การใช้ภาษาสองชั้น” ทั้งความหมายตรงและความหมายแฝง เพื่อสร้างความตลกขบขันให้ผู้รับสารเกิดรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้รับสารได้รับรู้ทัศนคติทางสังคมและการเมืองที่แอบแฝงอยู่ในสถานการณ์ต่อนั้น วัจนกรรมแห่งอารมณ์ขันในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ไม่เพียงให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นไทยและความคิดทางการเมืองของคนไทยในโลกดิจิทัล โดยใช้เสียงหัวเราะเพื่อคลี่คลายความขัดแย้งและยืนยันความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ

คำสำคัญ: กลวิธีการใช้ภาษา วัจนกรรมสร้างอารมณ์ขัน ข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา สื่อออนไลน์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

* ผู้ประสานงานหลัก e-mail: aob_2549@hotmail.com

Linguistic Strategies in Humorous Speech Acts among Thai People in the Context of the Thai Cambodian Border Dispute Represented in Online Media

Received: October 27, 2025

Ratree Chamniyom ^{1*}

Revised: December 13, 2025

Accepted: December 26, 2025

Abstract

This article aims to analyze the linguistic strategies in humorous speech acts among Thai people in the context of the Thai–Cambodian border dispute, as represented in online media. The data comprise 60 humorous utterances collected from YouTube videos published between July and October 2025. A qualitative research approach was adopted. The research instrument was a data record form designed to categorize different types of speech acts. The results reveal six linguistic strategies in humorous speech acts among Thai people: 1) boasting, 2) expressing condescension, 3) blaming, 4) threatening, 5) teasing, and 6) satire. Each of these strategies demonstrates both humorous communication and sociopolitical criticism. These strategies share a common characteristic: the use of ambiguous language, which contains both literal and implied meanings in order to create humor, elicit smiles and laughter from recipients, and allow them to understand the underlying social and political perspectives of the current situation. Humorous speech acts in the context of the Thai–Cambodian border dispute not only provide entertainment but also serve as a communicative tool that reflects Thai identity and political thought in the digital world, using laughter to resolve conflicts and reaffirm national unity.

Keywords: Linguistic Strategies, Humorous Speech Acts, Thai–Cambodian Border Dispute, Online Media

¹ Asst. Prof. Dr., Program in Thai as a Foreign Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University

* Corresponding author, e-mail: aob_2549@hotmail.com

บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีอารมณ์ขันโดยแสดงออกมาให้เห็นได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ การเล่าเรื่องตลกการเลียนแบบสื่อที่มีอยู่แล้ว การใช้โทนเสียงและน้ำเสียง การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ การแสดงออกทางอาการการล้อเลียน ภาพวาดการ์ตูนล้อเลียน ฯลฯ (วิภาพร กล้าวิทย์กิจ, 2548, หน้า 1) ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม ล้วนทำให้เกิดอารมณ์ขันได้ทั้งสิ้น สอดคล้องกับที่ รัชฎวณ อินทรกำแหง (2518, หน้า 147) ได้กล่าวไว้ว่า “คนไทยมีธรรมชาติที่มีอารมณ์ขัน รักสนุกและความเพลิดเพลิน ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมใด ๆ ก็ตาม” คนไทยก็ยังมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ

การใช้อารมณ์ขันในบริบทสังคมไทยถือเป็นลักษณะเด่นที่ปรากฏทั้งในชีวิตประจำวันและในพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างความรู้สึกล้อคลายในท่ามกลางสถานการณ์ที่ตึงเครียด หรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งโดยตรง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างนุ่มนวล เช่น เมื่อเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งที่มีความซับซ้อนหลายแง่มุม เช่น กรณีข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา การใช้วัฒนธรรมเพื่อสื่ออารมณ์ขันของคนไทยในสื่อออนไลน์จึงเป็นทั้งการสื่อสารเพื่อความบันเทิง และการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของผู้เกี่ยวข้องต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นถึงบทบาทของภาษาในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงความขัดแย้งกับการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชาที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 7 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ถือเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญ (Editor Tag, 2568) ประเด็นดังกล่าวจึงได้รับความสนใจจากประชาชนชาวไทยอย่างกว้างขวาง และถูกนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้างข้อความเชิงล้อเลียน เสียดสี และประชดประชันที่สร้างอารมณ์ขันให้แก่ผู้รับสารได้เกิดรอยยิ้มและเสียงหัวเราะแต่แฝงด้วยมิติทางการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์และความรู้สึกที่เป็นชาตินิยม

การใช้สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (X) และ ยูทูบ (YouTube) โดยเฉพาะยูทูบเป็นสื่อมัลติมีเดียที่ผสานภาพ เสียง และข้อความเข้าด้วยกัน ทำให้การสื่อสารมีพลังและเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ แพลตฟอร์มยูทูบยังทำงานร่วมกับ AI ผ่านระบบอัลกอริทึมที่คัดเลือกและแนะนำวิดีโอที่คนให้ผู้ชม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการรับชมและความนิยมของเนื้อหา ก่อให้เกิดกระแสสังคมในวงกว้าง ทำให้การสื่อสารแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก ข้อความล้อเลียนต่าง ๆ ที่มาจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประชาชนคนไทย ทหารไทยได้กลายเป็นกลยุทธ์สำคัญในการถ่ายทอดมุมมองทางความคิดที่มีต่อข้อพิพาทโดยใช้ทั้งอวัจนภาษา และวัจนภาษาสะท้อนความจริงทางสังคมและการเมืองไทยผ่านสื่อออนไลน์ ชวนให้ผู้รับสารต่างตีความอย่างมีอิสระทางความคิดอันหลากหลายแง่มุม

งานวิจัยที่ผ่านมาได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีทางภาษาที่สื่ออารมณ์ขัน อาทิ ชนัญญา ไยล่อ (2544) ศึกษาเรื่อง การสื่ออารมณ์ขันของนักแสดงตลก “รายการโทรทัศน์ก่อนบ่ายคลายเครียด” ดุษฎี กองสมบัติ (2546) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาในการแสดงตลกอีสาน วรรณรินทร์ วิจิกิจเจริญ (2547) ศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมือง: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ จันทิมา หวังสมโชค (2549) ศึกษาเรื่อง กลวิธีสื่ออารมณ์ขันในละครตลกสถานการณ์ของไทย สิริระ สุวรรณพันธุ์ (2550) ศึกษาเรื่อง ทักษะคดีของผู้ชมที่มีต่อโฆษณาแฝงในละครตลกตามสถานการณ์ (ซีทคอม): กรณีศึกษาละครในเครือข่ายบริษัทเอ็กแซ็กท์จำกัด อุมารณ สักขมาน (2559)

ศึกษาเรื่อง กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันของไทย งานวิจัยเหล่านี้ได้มุ่งศึกษา กลวิธีทางภาษาที่สื่ออารมณ์ขันจากสื่อต่าง ๆ ได้อย่างน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

จากงานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์การสื่ออารมณ์ขันผ่านละคร การแสดง และเพลงเท่านั้น ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีทางภาษาที่ใช้วัจนกรรมเพื่อสื่ออารมณ์ขันในสื่อออนไลน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาต่อยอดโดยมุ่งวิเคราะห์วัจนกรรมที่สื่ออารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาท ชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษา อารมณ์ขัน และการสื่อสารทางการเมืองในสังคมไทย และเพื่อชี้ให้เห็นบทบาทของภาษาในฐานะกลไกสำคัญที่เชื่อมโยง กับเหตุการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรม (speech acts) เพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทย ในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในยูทูบ

ขอบเขตการวิจัย

การวิเคราะห์ครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะวัจนภาษาที่เป็นบทสนทนา หรือบทพูด และในบางกรณี อาจจำเป็นต้องอ้างอิงถึงอวัจนภาษา เช่น การใช้สีหน้า อากัปกิริยาท่าทาง น้ำเสียง ที่ปรากฏในยูทูบ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2568

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกใช้ คือ ข้อมูลวัจนกรรมเกี่ยวกับการสร้างอารมณ์ขันที่ปรากฏ บนแพลตฟอร์มยูทูบ เกี่ยวกับการสร้างอารมณ์ขันที่มีประเด็นเกี่ยวกับข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เลือกเก็บข้อมูลบน แพลตฟอร์มยูทูบที่มีลักษณะเป็นคลิปวิดีโอแบบสั้น (YouTube Shorts) นำเสนอเฉพาะวัจนกรรม การสร้างอารมณ์ขันเฉพาะที่เจ้าของเพจเป็นผู้โพสต์เท่านั้น ไม่เก็บข้อมูลผู้อ่านที่มาร่วมแสดงความคิดเห็น เก็บข้อมูลระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2568 ได้จำนวนข้อมูลวัจนกรรมการสื่อ อารมณ์ขันทั้งสิ้น 60 ข้อความ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบเก็บข้อมูลกลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรมการสร้างอารมณ์ขันของคนไทย ในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในยูทูบในลักษณะตารางเก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ สำหรับการวิเคราะห์ประเภทของวัจนกรรม ได้แบบเก็บข้อมูลจำนวน 5 แบบ ประกอบด้วยแบบเก็บ ข้อมูลวัจนกรรมโอ้อวด แบบเก็บข้อมูลวัจนกรรมตลก แบบเก็บข้อมูลวัจนกรรมตำหนิ แบบเก็บข้อมูล วัจนกรรมชมเชย แบบเก็บข้อมูลวัจนกรรมเข้าหา และแบบเก็บข้อมูลวัจนกรรมเสียดสี

เมื่อเก็บข้อมูลกลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์ประเภทของวัจนกรรมอย่างละเอียด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยอ่านวิเคราะห์ข้อมูลในวัจนกรรมการสร้างอารมณ์ขันของคนไทยที่ปรากฏในยูทูบ แล้วบันทึกผลการวิเคราะห์ในแบบเก็บข้อมูลตามที่กำหนดไว้โดยพิจารณาข้อมูลที่เป็นวัจนภาษาเป็นหลัก ระยะเวลาตั้งแต่ กรกฎาคม-ตุลาคม 2568 เก็บข้อมูลทุกข้อความวัจนกรรมที่แสดงถึง วัจนกรรมสื่ออารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ตั้งแต่เวลา 00.00–24.00 น. ของทุกวัน รวมเป็นระยะเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยอ่านและวิเคราะห์วัจนกรรมการใช้ภาษาในวัจนกรรมการสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในยูทูบ ทั้งหมดแล้วจึงแยกประเด็นบันทึกลงในแบบเก็บข้อมูลกลวิธีการใช้ภาษาที่สร้างขึ้น

4.2 การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในวัจนกรรมที่แสดงถึงบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา จากยูทูบ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีกลวิธีการใช้ภาษาอย่างไรในวัจนกรรมการสร้างอารมณ์ขันของคนไทย ในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา

4.3 ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์วัจนกรรมประเภทต่าง ๆ จาก จันธิมา หวังสมโชค (2549, หน้า 45–89) และทฤษฎีวัจนกรรมจาก Austin (1962) และ Searle (1969)

4.4 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

เพื่อให้เข้าใจกลวิธีการใช้ภาษาในวัจนกรรมการสร้างอารมณ์ขันของคนไทย ขอสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากยูทูบทั้ง 60 ข้อความ โดยจัดประเภทของวัจนกรรมออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้ภาษาในวัจนกรรมการสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชาที่ปรากฏในยูทูบปรากฏข้อมูลทั้งสิ้น 60 ข้อความ ผลการวิจัยพบ วัจนกรรมที่สื่ออารมณ์ขันของคนไทยจากข้อมูลในยูทูบ แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 วัจนกรรมโอ้อวด

โอ้อวด คือ พูดยกตัว พุดอวดความรู้ความสามารถหรือความมั่งมี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1440) วัจนกรรมการโอ้อวด (boasting) หมายถึง การบอกกล่าวแก่ผู้ฟังอย่างจริงจังว่าตนมีความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีจุดประสงค์ที่มุ่งเน้นแสดงให้เห็นว่าตนเหนือกว่าผู้ฟังหรือคนทั่วไปส่วนมากมักจะเป็นการพูดที่เกินกว่าความเป็นจริง (จันธิมา หวังสมโชค, 2549, หน้า 45) เช่น “สมบัติของผมไม่ได้มีแค่รถหรู 10 คัน เท่านั้นนะ ยังมีอสังหาริมทรัพย์อีกมากมาย ชาตินี้ก็ใช้ไม่หมด” ผลการศึกษาพบวัจนกรรมโอ้อวดที่ช่วยสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 สถานการณ์: นักข่าวไปสัมภาษณ์เด็กน้อยที่กำลังนอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล

นักข่าว: ความฝันตอนโตคืออะไรคะ

เด็กน้อย: หนูอยากเป็นนายก จะได้สั่ง F-16 ไปโปรยไข่ที่บ้านวันเส้นให้จบ ๆ

(F&P FAMILY, 2568)

จากตัวอย่างที่ 1 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบ และคำตอบของผู้ฟังแสดงถึงวัจนกรรมโอ้อวดที่แสดงความรู้สึกที่ต้องการแสดงถึงความมีอำนาจสั่งการให้ศัตรูได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ถ้าพิจารณาความหมายของถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้จะเห็นได้ว่าผู้พูดทราบดีว่าเป็นไปไม่ได้ ส่วนคำพูดของผู้ฟังนั้นก็ยังเป็นไปไม่ได้เลย เนื่องจากยังเป็นเด็กน้อยพูดถึงอนาคตที่เกินความจริง คำว่า “โปรยไข่” ในข้อความนี้เป็นสำนวน หมายถึง วางระเบิด เป็นปฏิบัติการทางทหารที่กองทัพอากาศร่วมกับกองทัพบก ส่งเครื่องบินขับไล่ F-16 จากกองทัพอากาศไทยโจมตีฐานบัญชาการทหารกัมพูชาใกล้ปราสาทตาเมือนธม (บุรพาไม่แพ้, 2568) ถ้อยคำนี้จึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตลกขบขันได้

ตัวอย่างที่ 2 สถานการณ์: ชาวบ้านเขมรพูดทักท้วงทหารไทย

ชาวบ้านเขมร: ฮะ! พวกแกจะปักธงไทยไว้ภูม๊ะเขือไม่ได้

ทหารไทย: เดี๋ยวจะเอาไปปักที่กรุงพนมเปญแทน

(สายลำ พาลุย, 2568)

จากตัวอย่างที่ 2 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคคำสั่งที่ผู้พูดห้ามผู้ฟังมิให้ปักธงไทยไว้ที่ภูม๊ะเขือซึ่งการปักธงไทยไว้ที่ภูม๊ะเขือได้นั้น หมายความว่า พื้นที่บริเวณนั้นฝ่ายไทยเป็นผู้ครอบครองได้ ส่วนผู้ฟังซึ่งเป็นทหารไทยได้พูดโต้ตอบกับชาวบ้านเขมรเป็นประโยคบอกเล่าที่แสดงถึงวัจนกรรมโอ้อวดแสดงถึงความมีพลังอำนาจอันดุดันทางด้านการรบที่เกินคาดและเหนือกว่าฝ่ายเขมร แม้ว่าในความเป็นจริงนั้นทำไม่ได้ ถ้อยคำนี้จึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตลกขบขันได้

1.2 วัจนกรรมดูถูก

วัจนกรรมดูถูก (expressing condescension) หมายถึง การพูดที่แสดงอาการดูหมิ่นดูแคลนหรือเหยียดหยามผู้อื่นที่รู้สึกว่าคุณค่าหรือไร้ความสามารถ (จันทิมา หวังสมโชค, 2549, หน้า 48) การแสดงเจตนาดูหมิ่นหรือเหยียดหยามผู้อื่นนั้นมักมาจากความรู้สึกที่เหนือกว่าของผู้พูดในเรื่องต่าง ๆ อาทิ เก่งกว่า รวยกว่า ฉลาดกว่า สวยกว่า เจริญกว่า ฯลฯ และประเมินผู้ฟังว่าด้อยกว่าตน ความรู้สึกเหล่านี้ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกขบขันขึ้นได้ ผลการศึกษาพบวัจนกรรมดูถูกที่ช่วยสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 สถานการณ์: นักข่าวไทยสัมภาษณ์ชาวบ้านคนหนึ่ง

นักข่าว: กองทัพแจ้งว่า หากถูกยั่วยุก็พร้อมจะไม่คบคนพาลเป็นเพื่อนบ้าน

ชาวบ้าน: อย่าง ชะ-เหม็น ไม่น่าคบเป็นเพื่อนบ้าน เป็นแค่ปรสิตของอาเซียน

(Ai ไทแท้, 2568)

จากตัวอย่างที่ 1 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคบอกเล่าที่ต้องการให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นผู้ฟังได้กล่าวถ้อยคำที่แสดงถึงวัจนกรรมดูถูก อย่างมีนัยว่าไม่นับว่าชาวเขมรเป็นเพื่อนบ้าน แต่เปรียบเป็น ปรสิตของอาเซียน ซึ่งคำว่า “ปรสิต” เป็นสิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีวิตด้วยการอาศัยและแพร่พันธุ์อยู่ในสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นหรือที่เรียกว่า โฮสต์ (Host) หากปราศจากโฮสต์ก็จะไม่สามารถดำรง

อยู่ได้ ด้วยเหตุนี้ปริสติจึงไม่ทำลายโฮสต์ แต่มันสามารถเจริญเติบโต แพร่กระจายโรค และก่อให้เกิดความเสียหายต่อโฮสต์ได้ (พรณพร กะตะจิตต์, 2563) เป็นถ้อยคำที่ผู้ฟังกล่าวต่อว่าชาวเขมรในลักษณะที่ต่ำต้อยไร้ความสามารถต้องพึ่งพาประเทศในอาเซียนอยู่ตลอดเวลา และหากใครให้ความช่วยเหลือ ก็จะนำภัยพิบัติมาให้ผู้ที่ช่วยเหลือด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงไม่ควรที่จะนับเป็นเพื่อนบ้าน ถ้อยคำนี้จึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตกชบขันได้

ตัวอย่างที่ 2 สถานการณ์: ชาวบ้านเขมรกำลังดูข่าวในโทรทัศน์ออกอากาศว่า วันเส้นกำลังโทรศัพท์สั่งการรัฐบาล

วันเส้น: มึงรีบไปบอกให้ประชาชนใช้เงินเรียลงดใช้เงินของเสียมเพราะถือเป็นภัยคุกคามของเรา

ชาวบ้านเขมรคนที่ 1: มึงเห็นข่าวไอ้ที่วันเส้นมันบอกให้เราใช้เงินเรียลงวะ

ชาวบ้านเขมรคนที่ 2: ไอ้เหี้ย! อดตายท่า 1,000 เรียลงยังซื้อไม่ได้เลยใช้เงินเสียมอะดิอยู่แล้ว

(LOL WITE AI, 2568ก)

จากตัวอย่างที่ 2 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง ผู้ฟังได้กล่าวถ้อยคำที่แสดงถึงวัจนกรรมดูถูกอย่างชัดเจนว่า ค่าเงินของเขมนั้นน้อยกว่าไทยอย่างมาก ๆ โดยเทียบให้เห็นว่าแค่บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ตรามามา 1 ซอง มีเงิน 1,000 เรียลงยังซื้อไม่ได้ ซึ่งในความจริงอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินสำหรับบาทไทยและเรียลกัมพูชา คือ 1 บาทไทย (THB) มีค่าเท่ากับ 122.81 เรียล (KHR) (EXCHANGE-RATES.ORG, 2568) แสดงให้เห็นว่า ในช่วง 1-2 เดือนข้างหน้าเงินเรียลเขมร (KHR) มีแนวโน้มหรือโอกาสที่จะอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับเงินบาทไทย แต่ถ้ากัมพูชามีปัจจัยบวกเข้ามา เช่น การฟื้นตัวของการท่องเที่ยว การลงทุนจากต่างประเทศ หรือการส่งออกเพิ่มขึ้น อาจหนุนเงินเรียลให้แข็งขึ้นได้

1.3 วัจนกรรมตำหนิ

ตำหนิ คือ ตีว่าบกพร่อง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 498) วัจนกรรมตำหนิ (blaming) หมายถึง การใช้ถ้อยคำกล่าวติเตียนผู้ฟังด้วยอารมณ์โกรธ เนื่องจากผู้ฟังทำให้ผู้พูดรู้สึกไม่พอใจ ผู้ฟังไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการหรือผู้พูดพิจารณาเห็นว่าความคิด การกระทำ หรืออุปนิสัยบางอย่างของผู้ฟังไม่ถูกต้องและเหมาะสม (จันทิมา หวังสมโชค, 2549, หน้า 51) ผลการศึกษาพบวัจนกรรมตำหนิที่ช่วยสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง สถานการณ์: ทหารไทยกำลังนั่งดื่มกาแฟและคุยกับเพื่อนทหารด้วยกันที่ร้านเป้าซ่อมยิง

ทหารไทยคนที่ 1: มึงว่าพวกกูไม่มีมนุษยธรรมหรอ ยิงต่อไปเลยเพื่อน เดี่ยวกูยิงให้หัวแตกแล้วถ่ายคลิปลงด้วย 5555

ทหารไทยคนที่ 2: ไอ้เหี้ย ช่างบ้านมันดัน มันโวยวายวะ หาว่าพวกเราไม่ให้เกียรติที่ไปยิงเป้ารูปหน้ามัน

ทหารไทยคนที่ 1: แล้วจำเป็นต้องให้เกียรติคนที่ยิงโรงพยาบาลหรอ 55555

(LOL WITE AI, 2568ข)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดกล่าวถ้อยคำเป็นประโยคบอกเล่าที่แสดงถึงวาทกรรมดำเนินด้วยอารมณ์โกรธที่ถูกฝ่ายเขมรได้กล่าวหาว่าไทยไม่มีมนุษยธรรม และไม่ให้เกิดเกียรติ โดยนำรูปของฮุนเซนไปเป็นเป้าซ้อมยิง เรื่องราวนี้ฝ่ายเขมรโดย “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนกัมพูชา (CHRC)” ได้ยื่นเรื่องฉุกเฉินถึงองค์การสหประชาชาติ ระบุว่า ไทยใช้เสียง เช่น เสียงยืนยันลักษณะ “เสียงผี” และเสียงเครื่องบิน เป็นการข่มขู่ขู่จิตใจแก่ประชาชนชายแดนกัมพูชา ฝ่ายเขมรอ้างว่าเสียงเหล่านี้รบกวนจิตใจ ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา ผู้ป่วยเกิดความวิตกกังวล รบกวนการนอนหลับ ถือเป็นการปฏิบัติที่ “ไร้มนุษยธรรม” (Freshnewsasia, 2025) อย่างไรก็ตาม ผู้พูดก็ยังยืนยันว่าจะทำต่อไปด้วยความโกรธฝ่ายเขมรที่ยังโรงพยาบาลฝั่งไทย ซึ่งตามข่าวได้รายงานไว้ว่า เหตุการณ์เกิดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2568 ทหารกัมพูชาใช้จรวด BM-21 ยิงใส่โรงพยาบาลพนมดงรัก จังหวัดศรีสะเกษ โรงพยาบาลได้รับความเสียหายและมีผู้บาดเจ็บ นอกจากนี้ยังยิงจรวดหลายลำกล้อง BM-21 โจมตีชุมชนชาวบ้านในพื้นที่เขตอำเภอแก่ง จังหวัดสุรินทร์ (ข่าวสดออนไลน์, 2568) ไทยถือว่าเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศและเรียกให้ประชาคมโลกจับตา ถ้อยคำที่เกิดขึ้นในคลิปนี้เป็นวาทกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อล้อเลียนกับข่าวที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น จึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตกชกขบขันได้

1.4 วาทกรรมข่มขู่

ข่มขู่ คือ ทำให้กลัว ทำให้เสียขวัญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 169) วาทกรรมข่มขู่ (threatening) หมายถึง การใช้วาจาเพื่อบ่งบอกเจตนาว่าจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟัง (จันทิมา หวังสมโชค, 2549, หน้า 55) เช่น การทำร้ายร่างกาย การทำให้เสียทรัพย์สิน หรืออื่น ๆ ถ้าผู้ฟังไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้พูดปรารถนา ผลการศึกษาพบ วาทกรรมข่มขู่ที่ช่วยสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง สถานการณ์: ชาวบ้านคนไทยกล่าวประกาศบอก

“ همین! มึงกล้าดียังไง เอลวดหนามของไทยออกไป เตียวมึงเจอพวกกูมึงจะได้ همین สมชื่อ 555 เอาไปแดกให้อิ่มนะพวกมึง นี่กูตุนไว้ตั้งแต่เมื่อคืน เก็บไว้แช่เย็นได้นะ อย่าไปฟ้องศาลโลกละ”
(แว่นดำ, 2568)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดกล่าวถ้อยคำเป็นประโยคบอกเล่าที่แสดงวาทกรรมข่มขู่ฝ่ายเขมรเชิงเสียดสีหรือเล่นมุกในทำนองว่า หากยังไม่หยุดขโมยรั้วลวดหนามของไทยไปอีก ฝ่ายไทยก็จะตอบโต้โดยใช้รถดุดส้อมฟันสิ่งปลูกสร้างให้เขมรกิน อย่างไรก็ตาม การกล่าวถ้อยคำข่มขู่นี้เป็นเพียงกุศโลบายของฝ่ายไทยที่ต้องการให้ฝ่ายเขมรหยุดการกระทำดังกล่าว ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ทำให้ผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ถ้อยคำดังกล่าว จึงเป็นวาทกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตกชกขบขันได้

1.5 วาทกรรมเย้าแหย่

วาทกรรมเย้าแหย่ (teasing) หมายถึง การพูดกระเซ้า โดยมีท่าทางจริงจังหรือล้อเล่นก็ได้ คำพูดเย้าแหย่นั้น ส่วนใหญ่มักจะทำให้ผู้ที่ถูกล้อนั้นรู้สึกอับอายหรืออึดอัดใจ (จันทิมา หวังสมโชค, 2549, หน้า 64) ผลการศึกษาพบวาทกรรมเย้าแหย่ที่ช่วยสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง สถานการณ์: ทหารเขมรกำลังรายงานให้นักข่าวทราบเกี่ยวกับของกินที่ชาวบ้านเขมรบริจาคให้หน่วยลาดตระเวนชายแดน

ทหารเชมรคนที่ 1: วันนี้มีชาวบ้านเชมรบริจาคของมาเยอะแยะเลย มีทั้งปลากระป๋อง
ตราสามแม่ครัว แล้วก็มือน้ำปลาแท้ตราพิภพธรส มีหน่อไม้ทรายายแป้ว แล้วก็มีการเทียม หอมแดงซื้อมา
จากร้านป่าจิม

ทหารเชมรคนที่ 2: แล้วก็มือน้ำดีวัวของลุงเปี้ยกนะครับ เอาไว้ใส่ก้อยขม แล้วก็ชอยจูนะครับ
นักข่าว : ไหนว่าแบน (banned) สินค้าไทยงะคะ

ทหารเชมรคนที่ 2: ก็นี่ไง

ทหารเชมรคนที่ 1: แบรนด์ (brand) สินค้าไทยไม่มีแบรนด์อื่นเลย ผมพูดผิดตรงไหนเนี่ย
(K MOS, 2568)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคบอกเล่าที่แสดงวาทกรรมเข้าหาเหย่
โดยกล่าวถ้อยคำเกี่ยวกับรายการสิ่งของที่ชาวบ้านเชมรนำมาบริจาคให้แก่ทหารเชมร ซึ่งเป็นรายการ
สินค้าที่ผลิตในประเทศไทยทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่ในช่วงเวลานั้น ประเทศกัมพูชาสั่งห้ามสินค้าไทยทุกชนิด ดังที่
ปรากฏในข่าวว่า กัมพูชาได้ประกาศแบนการนำเข้าสินค้าบางประเภทจากไทย ได้แก่ ผัก ผลไม้ น้ำมัน
เชื้อเพลิง เช่น เบนซิน ดีเซล แอลพีจี นอกจากนี้ กัมพูชายังสั่งห้ามภาพยนตร์ ซีรีส์ และสื่อจากไทย
รวมทั้งตัดการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตข้ามชายแดนกับไทย (Visapra, 2025) การเผชิญหน้าทางเศรษฐกิจกับ
การเมืองในครั้งนี้ถูกมองว่าเป็นจุดเปลี่ยนในความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ซึ่งอาจบั่นทอนความร่วมมือใน
ระยะยาวหากไม่หาทางคลี่คลายได้เร็ว อย่างไรก็ตามผู้พูดยังได้กล่าวถ้อยคำยืนยันอย่างชัดเจนว่ายังคงมี
แบรนด์สินค้าไทยหลายรายการที่ยังเป็นที่ต้องการของทหารเชมร โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสินค้าบริโภค เช่น
น้ำปลา ปลากระป๋อง หน่อไม้ กระเทียม หอมแดง ถ้อยคำที่เกิดในคลิปนี้เป็นวาทกรรมที่สร้างขึ้น
เพื่อล้อเลียนสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตลกขบขันได้

1.6 วาทกรรมเสียดสี

เสียดสี เป็นการพูดกระทบกระเทียบเหน็บแนม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1265)
วาทกรรมเสียดสี (satire) หมายถึง การกล่าววิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นให้ดูประหนึ่งเป็นเรื่องที่น่าขัน โดยผู้พูด
มีเจตนาต้องการบ่งชี้ความผิดพลาด ข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของผู้นั้น (จินทิมา หวังสมโชค, 2549,
หน้า 70) ผลการศึกษาพบวาทกรรมเสียดสีที่ช่วยสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 สถานการณ์: ทหารเชมรกำลังสนทนากันเรื่องหลุมกระสุนปืนใหญ่

ทหารเชมรคนที่ 1: เฮ้ย! พวกแกมาดูนี่สิ หลุมกระสุนปืนใหญ่ที่พวกสยามยิงใส่เรา

ทหารเชมรคนที่ 2: มันใหญ่ขนาดนี้เลยหรอ มันยังมาจากไหนวะ

ทหารเชมรคนที่ 3: ไอ้เหี้ย นี่มันหลุมปลักควาย จะโกหกอะไรให้มันเนียนหน่อยนะ
พวกเสียมมันจับได้หมดแล้ว

(LOL WITE AI., 2568ค)

จากตัวอย่างที่ 1 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคคำสั่งที่ต้องการให้ผู้ฟังมาร่วมพิจารณา
ดูหลุมกระสุนปืนใหญ่ ทันทีที่เห็นหลุมกระสุนปืนใหญ่ ผู้ฟังก็เกิดความสงสัยขึ้นมาทันที ในที่สุด ก็ตัดสินใจได้

ว่าไม่ใช่หลุมกระสุนปืนใหญ่ แต่เป็นหลุมปลักควาย ผู้ฟังเลยจับโกหกได้ จึงเตือนผู้พูดให้ระวังเรื่องการสร้างหลักฐานเท็จ ซึ่งตามข่าวในช่วงนั้นได้รายงาน ว่า ฝ่ายกัมพูชา โดย ผอ. CMAC (เฮง รัตนา) กล่าวหาว่า “ทหารไทยยิงปืนใหญ่” เข้าไปในเขตแดนกัมพูชา เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2568 และได้นำเสนอภาพ “หลุมระเบิด” ขนาดใหญ่เป็นหลักฐานประกอบคำกล่าวหา โดยอ้างว่ารูปแบบหลุมและรัศมีการกระจายของเศษกระสุนสอดคล้องกับการยิงปืนใหญ่จากฝั่งไทย ฝ่ายไทย โดยกองทัพบกสวนกลับว่า ข้อกล่าวหาดังกล่าวเป็นการจัดฉากและบิดเบือนข้อมูลเพื่อสร้างภาพว่าไทยเป็นฝ่ายรุกราน (ไทยรัฐออนไลน์, 2568) ถ้อยคำที่เกิดในคลิปนี้เป็นวาทกรรมเสียดสีที่สร้างขึ้นเพื่อล้อเลียนตามสถานการณ์จริงดังกล่าว จึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตลกขบขันได้

ตัวอย่างที่ 2 สถานการณ์: ชาวบ้านคนไทยถามแม่ทัพภาคที่ 1

ชาวบ้านคนไทย: แม่ทัพภาคที่ 1 ครับ ผมอยากรู้ว่า แม่ทัพภาคที่ 2 เขาพูดถึงใคร แต่คงไม่ใช่ท่านหรอกไปฟังกัน...”

คลิปเสียงของแม่ทัพภาคที่ 2: “มนุษย์ถ้าไม่มีศีลธรรมในจิตใจ มันก็ไม่ค่อยมีค่าสักเท่าไรไม่มีจิตสำนึกของความรักชาติ รักแผ่นดิน ความเสียสละ ประเทศชาติก็จวนวาย ล่มสลาย มีแต่กอบโกยเอาผลประโยชน์ เห็นแก่ตัว เห็นแก่พวกพ้อง เห็นเงินเป็นใหญ่”

ชาวบ้านคนไทย: แต่คงไม่ใช่ท่านแน่นอน ผมมั่นใจ

(บุญชูอีสานบ้านส่วย, 2568)

จากตัวอย่างที่ 2 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคคำถามที่ต้องการให้ผู้ฟังตอบ หลังจากฟังคลิปเสียงแล้ว แต่ความจริงผู้ฟังไม่ได้ตอบ ผู้พูดได้พยายามตอบคำถามแทนผู้ฟังทางอ้อม เป็นการแสดงถึงวาทกรรมเสียดสี โดยผู้พูดมีมุมมองว่าแม่ทัพภาคที่ 1 คือ พลโท อมฤต บุญสุยา มีพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในคลิปเสียงของแม่ทัพภาคที่ 2 คือ พลโท บุญสิน พาดกลาง (ปฏิบัติราชการถึงวันที่ 30 กันยายน 2568) แต่ถ้าแม่ทัพภาคที่ 1 มีพฤติกรรมตรงข้ามกับคลิปเสียงของแม่ทัพภาคที่ 2 ประเทศไทยก็คงเจริญก้าวหน้ามากกว่านี้ ถ้อยคำที่เกิดในคลิปนี้เป็นวาทกรรมเสียดสีที่สร้างขึ้นเพื่อล้อเลียนจึงทำให้ผู้ชมสื่อความรู้สึกตลกขบขันได้

ตัวอย่างที่ 3 สถานการณ์: ทหารไทยกำลังรายงานการปฏิบัติหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา

ทหารไทย: บัดนี้เรานำลวดหนามล้อมปราสาทตาเมือนธม ตาเมือนโตน และตาควายเรียบร้อยแล้วครับท่าน มีแต่ปราสาทตาภูมิจميعธรรมเอาไว้ครับท่าน

ผู้บังคับบัญชา: มีด้วยหรือ ช่างมันเถอะ ปล่อยให้ همینเอาไป

(สงคราม Ai Ai War, 2568)

จากตัวอย่างที่ 3 ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยคคำถามที่ต้องการให้ผู้ฟังตอบ เมื่อผู้ฟังได้ยินทหารไทยรายงานว่าได้ดำเนินการล้อมลวดหนามที่บริเวณปราสาทตาเมือนธม ปราสาทตาเมือนโตน และปราสาทตาควาย ส่วน “ปราสาทตาภูมิจميعธรรม” รอให้ผู้ฟังพิจารณาสั่งการ ผู้ฟังจึงได้สั่งการไปว่า

“ปราสาททฤษฎีนิมิต” ไม่ต้องลืมนวดหนามปล่อยให้เขมรยึดเอาไป แสดงให้เห็นว่าถ้อยคำที่เกิดในคลิบนี้เป็นวัจนกรรมเสียดื้อผู้นำฝ่ายไทย คือ นายภูมิธรรม เวชยชัย ซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในช่วงเวลานั้น ซึ่งฝ่ายทหารไทยมองว่า นายภูมิธรรม เวชยชัย มิได้ช่วยจัดการปัญหาข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชาให้เด็ดขาดลงไป ปล่อยให้ปัญหารื้อรังไปเรื่อย ๆ ในอนาคตอาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจและการค้า การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ของประเทศ ดังนั้นฝ่ายทหารไทยจึงได้สะท้อนความคิดออกมาว่าไม่ต้องการที่จะมีผู้นำแบบนี้

2. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาทฤษฎีการใช้ภาษาในวัจนกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชาที่ปรากฏในสื่อออนไลน์พบว่าอารมณ์ขันมิได้จำกัดอยู่เพียงการสร้างความเป็นตลกเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นกลไกทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนมุมมองทางการเมืองและอัตลักษณ์ชาติ การอภิปรายผลการวิจัยนี้แบ่งตามประเด็นสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ อารมณ์ขันทางสังคม วัฒนธรรมและค่านิยม การสะท้อนอัตลักษณ์ชาติและการเสียดสีทางการเมือง และบทบาทของผู้ส่งสาร-ผู้รับสารในกระบวนการสื่อสาร ดังนี้

2.1 ด้านอารมณ์ขันทางสังคม จากการศึกษาทฤษฎีการใช้ภาษาในวัจนกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ยูทูบ พบทฤษฎีการใช้ภาษาในวัจนกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทย 6 ทฤษฎี ได้สะท้อนให้เห็นว่า อารมณ์ขันของคนไทยมิได้จำกัดอยู่ที่การสร้างความเป็นตลก แต่ยังทำหน้าที่เป็นกลไกทางสังคมในการคลี่คลายความตึงเครียด สร้างการวิพากษ์สังคม และสะท้อนมุมมองทางการเมืองได้อย่างแยบยล สอดคล้องกับแนวคิดของ Halliday (1978) ที่มองว่าภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ซึ่งทำหน้าที่สื่อสารอัตลักษณ์ ความเชื่อ และโครงสร้างอำนาจในสังคม

2.2 ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม การใช้ภาษาเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรม การที่คนไทยเลือกใช้ถ้อยคำเสียดสี ล้อเลียน และอารมณ์ขันแทนการพูดตรง แสดงถึงค่านิยมทางวัฒนธรรมที่หลีกเลี่ยงความขัดแย้งโดยตรง แต่ยังคงไว้ซึ่งการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาพร กล้าวิทย์กิจ (2548) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าภาษาในวัจนกรรมการล้ออารมณ์ขันมักจะปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาไปตามบริบททางสังคม และมีข้อสังเกตที่ชัดเจนว่าในโลกยุคดิจิทัลนี้ ยูทูบได้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (artificial intelligence) มาช่วยสร้างสื่อในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การสร้างเนื้อหา (content) การตัดต่อ การทำบทบรรยาย (subtitle) การสร้างรูปภาพ และการวิเคราะห์เนื้อหา ส่งผลทำให้การสื่อสารมีพลังสื่อความหมายได้หลากหลายแง่มุมและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

2.3 การสะท้อนอัตลักษณ์ชาติและการเสียดสีทางการเมือง วัจนกรรมล้อवादและตลกในฐานะการสร้างอัตลักษณ์ชาติ วัจนกรรมล้อवादและตลกเป็นทฤษฎีทางภาษาที่พบโดดเด่น มักใช้เพื่อยืนยันความเหนือกว่าของไทย เช่น การพูดเชิงล้อवादพลังทางทหาร หรือการตลกค่าเงินเรียลของกัมพูชา แม้เป็นถ้อยคำล้อเล่น แต่แฝงอัตลักษณ์ทางชาตินิยม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Austin (1962) และ Searle (1969) ที่มองว่า “คำพูดคือการกระทำ” (words as acts) การล้อवादหรือตลกจึงมิใช่เพียงคำพูด

แต่เป็นการกระทำเชิงสัญลักษณ์ที่สร้างพลังทางอัตลักษณ์และขอบเขตความเป็นชาติเพื่อสร้างความหมายร่วม ทำให้เกิดความผูกพันทางใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

วาทกรรมเสียดสีทางการเมืองถือเป็นลักษณะเด่นที่สุด เพราะแสดงถึง “ความจริงในความขบขัน” เช่น การพูดถึง “ปราสาททากุมิธรรม” หรือ “หลุมปลักควาย” ที่ล้อเลียนข่าวจริง วาทกรรมประเภทนี้สะท้อนการใช้ภาษาเป็นอาวุธทางสังคม โดยแฝงการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ผู้นำ และสื่อ สอดคล้องกับงานของ อุมารณ์ สังฆาน (2559) ที่ศึกษาวาทกรรมการเสียดสีในรายการ “คุณพระช่วย” ได้พบว่าภาษาที่เสียดสีแต่มีพื้นฐานจากความจริงจะช่วยสร้างอารมณ์ขันที่มีพลังทางการสื่อสารมากที่สุด

2.5 ด้านบทบาทของผู้ส่งสาร-ผู้รับสารในกระบวนการสื่อสาร การศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในวาทกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา แม้ว่าเกี่ยวข้องกับการเมืองเป็นหลัก แต่ก็ยังพบการใช้กลวิธีทางภาษาในการสร้างอารมณ์ขันอย่างหลากหลาย ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายถึงผู้รับสาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของแหล่งข้อมูล และเนื่องจากอารมณ์ขันสร้างขึ้นมาเพื่อให้ความบันเทิง ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารที่จะสรรหากลวิธีทางภาษา หรือการเลือกนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจโดยอาศัยหลักการสร้างอารมณ์ขัน คือ การนำเสนอเรื่องจริงให้ผิดเพี้ยนไปจากสิ่งที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับผู้ชมที่ต้องทำความเข้าใจความหมายของบริบทนั้น ๆ ด้วย (รุ่งรัตน์ ทองสกุล, และสุชาติ กล้ามาศ, 2567, หน้า 472) ดังนั้นทั้งผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสารจึงเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะบทบาทของผู้ส่งสาร ต้องเป็นผู้มีเทคนิควิธีทางภาษานำเสนอเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับสารได้

กลวิธีการใช้ภาษาในวาทกรรมเพื่อสร้างอารมณ์ขันของคนไทยในบริบทข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชาแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของการสื่อสารที่สะท้อนอัตลักษณ์ชาติ ค่านิยมทางวัฒนธรรม และมุมมองทางการเมือง อารมณ์ขันในที่นี้มีใช้เพียงเพื่อความบันเทิง แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการคลี่คลายความตึงเครียด วิพากษ์สังคม และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร ผลการวิจัยนี้ช่วยยืนยันว่าภาษาเป็นทั้งสัญลักษณ์ทางสังคมและกลไกสำคัญในการสื่อความหมายที่ซับซ้อนในโลกดิจิทัล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดอารมณ์ขัน รวมทั้งปรับใช้เพื่อสร้างสรรค์วรรณกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันในบริบทต่าง ๆ แก่ผู้รับสาร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับสื่อของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เข้าใจ “อารมณ์ขันข้ามวัฒนธรรม” และศึกษาบทบาทของอารมณ์ขันในการคลี่คลายความขัดแย้งทางการเมืองอย่างสันติ

รายการอ้างอิง

- ข่าวสดออนไลน์. (2568, 24 กรกฎาคม). ด่วน ทหารกัมพูชา ยิงจรวดหลายลำกล้อง BM-21 โจมตี
โรงพยาบาลพนมดงรัก ชุมชนใน อ.กาบเชิง มีคนบาดเจ็บ เร่งอพยพผู้ป่วยออกจาก รพ. แล้ว.
ข่าวสดออนไลน์. [https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_9862472?
utm_source=chatgpt.com](https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_9862472?utm_source=chatgpt.com)
- จันทิมา หวังสมโชค. (2549). *กลวิธีสื่อสารอารมณ์ขันในละครตลกสถานการณ์ของไทย*. [วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนัญญา ไยล่อ. (2544). *การสื่อสารอารมณ์ขันของนักแสดงตลก “รายการโทรทัศน์ก่อนบ่ายคลาย
เครียด”*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุขฎิ กองสมบัติ. (2546). *การวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาในการแสดงตลกอีสาน*.
[วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2568, 28 กันยายน). ทบ.โต้กลับ “กัมพูชา” รับบทเหยื่อ กล่าวหาไทยยิงปืนใหญ่ใส่
จัดฉากซ้ำ-บิดเบือนข้อมูล. ไทยรัฐออนไลน์. [https://www.thairath.co.th/news/local/
2885726](https://www.thairath.co.th/news/local/2885726)
- บุญชูอีสานบ้านส่วย. (2568, 18 กันยายน). ข้า ๆ คลายเครียด. [Video]. YouTube.
<https://youtube.com/shorts/HNlfm7WHbe4?si>
- บุรพาไม่แพ้. (2568, 24 กรกฎาคม). ปฏิบัติการนี้ชื่อว่า “วางไข่” เป็นคำสุภาพ หมายถึง “ระเบิด”.
[Image attached]. Facebook. <https://www.facebook.com/share/1758i2VEqq/>
- พรรณพร กะตะจิตต์. (2563). *ทำความเข้าใจกับประวัติกันให้มากขึ้น*. คลังความรู้ SciMath.
<https://www.scimath.org/article-biology/item/11203-2019-12-19-04-12-07>
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2518). *วรรณกรรมวิจารณ์ (ตอนที่ 2)*. ดวงกลม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
นานมีบุ๊คส์.
- รุ่งรัตน์ ทองสกุล และสุชาดา กล้ามาศ. (2567). *กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันจากบทสนทนาในดึกด็อก
“คุณพระ”*. ใน *การประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 ด้านบริหารธุรกิจและ
สังคมศาสตร์ สู่สังคมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล สถาบันเทคโนโลยีการบินและอวกาศ*
(หน้า 461-473). สถาบันเทคโนโลยีการบินและอวกาศ.
- วรรณรินทร์ วินิจกิจเจริญ. (2547). *การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมือง: การศึกษาตาม
แนววรรณคดีและวัจนปฏิบัติศาสตร์*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภาพร กล้าวิทย์กิจ. (2548). *อารมณ์ขันในข้อความสั้นสำเร็จรูป*. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตไม่ได้
ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- แวนดำ. (2568, 28 สิงหาคม). *ตัวตึงปะทะเขมร*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/lodJiNFX8DM?si=VMCbyNzKmlqO3SZz>
- สงคราม Ai Ai War. (2568, 19 สิงหาคม). *รายงานลวดหนาม ปราสาท*. [Video]. YouTube <https://youtube.com/shorts/sX0vzsTXxhU?si>
- สายล่า พาลุย. (2568, 8 สิงหาคม). *คุณไม่รู้เรื่องเดียวจะย้ายที่ปัก*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/q4rzG2z3ezY?>
- สิระ สุวรรณพันธ์. (2550). *ทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อโฆษณาแฝงในละครตลกตามสถานการณ์ (ซีทคอม): กรณีศึกษาละครในเครือบริษัทแอ็กแซ็กท์จำกัด*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุมาภรณ์ สังขมาน. (2559). กลวิธีทางภาษาในวัฒนธรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันของไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 23(1), หน้า 154-178.
- Ai ไทแท้. (2568, 22 สิงหาคม). *ถ้าช่วยบ่อย ๆ ก็พร้อมจะไม่คบ*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/5g5AkS-Dyt0?>
- Austin, J. L. (1962). *How to Do Things with Words*. Clarendon Press.
- Editor Tag. (2568, 6 มิถุนายน). *กางแผนที่! พื้นที่พิพาท “ไทย-กัมพูชา” ปี 2568-อยู่จังหวัดไหนบ้าง? อัปเดตล่าสุดทุกจุด. มหาชนออนไลน์*. <https://www.mahachon.net/41841>
- EXCHANGE-RATES.ORG. (2568, 11 ตุลาคม). *เรีลกัมพูชาเป็นบาทไทย*. <https://www.exchange-rates.org/th/converter/khr-thb>
- F&P FAMILY. (2568, 16 สิงหาคม). *หนูอยากเป็นนายก*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/uD-prFnln4?si=UGJWjNea1vg4j1d3>
- K MOS. (2568, 1 ตุลาคม). *มันคนละแบบมั๊ย?*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/wdHQZ0miPtU?si>
- LOL WITE AI. (2568ก, 10 ตุลาคม). *ดูค่าเงินก่อนจะงด*. [Video]. YouTube. https://youtube.com/shorts/_l_rTpuljs08?si
- LOL WITE AI. (2568ข, 8 ตุลาคม). *ข้างบ้านโวยวายเธอ*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/9jqskfbJWm0?si>
- LOL WITE AI. (2568ค, 8 ตุลาคม). *นี่มันหลุมปลั๊กควาย*. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/shorts/3F0Aqn3gwig?si>
- Freshnewsasia. (2025, October 12). *Cambodian Human Rights Committee Urgently Appeals to UN over Thai Armed Forces’ Psychological Intimidation along Border*. <https://m.en.freshnewsasia.com/index.php/en/localnews/64404-2025-10-12-06-41-57.html>
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. Edward Arnold.

Searle, J. R. (1969). *Speech Acts: An Essays in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press.

Visapra, P. (2025). *Cambodia Bans Thai Imports Amid Escalating Border Tensions*. Laotian Time. <https://laotiantimes.com/2025/07/17/cambodia-bans-thai-imports-amid-escalating-border-tensions/>